

FiBL

Ознайомлення з підходом аналізу ризиків

ОКСАНА БОРЕЙКО

ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРТ ЕКСПЕРТНОЇ ГРУПИ У СФЕРІ АНАЛІЗУ РИЗИКІВ
ДИРЕКТОРАТУ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ МІНЕКОНОМІКИ

Фінансова підтримка:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Законодавче підґрунтя проведення аналізу ризиків

Цей документ слугує інструментом документації та укладачі не несуть відповідальності за його зміст

► В

РЕГЛАМЕНТ (ЄС) № 178/2002 ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ

від 28 січня 2002 року

про встановлення загальних принципів і вимог законодавства про харчові продукти, створення Європейського органу з безпеки харчових продуктів і встановлення процедур у питаннях, пов'язаних із безпекою харчових продуктів

(ОВ L 031, 1.2.2002 року, С.1)

Регламент (ЄС) 178/2002

Загальні принципи

- Цілі
 - Високий рівень захисту життя та здоров'я людини
 - Захист прав споживачів
 - Всесвітнє вільне переміщення харчових продуктів та кормів для тварин
 - Розгляд існуючих або планованих міжнародних стандартів
- Принцип аналізу ризиків
- Принцип попередження
- Принцип прозорості

Інтегрований підхід - через весь харчовий ланцюг

Створення Європейського органу з безпеки харчових продуктів

Регламент (ЄС) 178/2002

"Заходи, прийняті державами-членами та Співтовариством, що регулюють харчові продукти та корми, повинні, як правило, ґрунтуватися на аналізі ризиків, за винятком випадків, коли це не відповідає обставинам або характеру заходу"

"Щоб забезпечити довіру до наукової основи законодавства про харчові продукти, оцінку ризиків слід проводити:

- незалежно,
- об'єктивно,
- прозоро,
- на основі наявної наукової інформації та даних.

Нове харчове законодавство України

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 19, ст. 98)

- визначення **оцінки ризиків, управління ризиками та повідомлення про ризик**;
- санітарні заходи розробляються виходячи з **оцінки ризику**, з урахуванням методів оцінки ризику згідно з нормами, встановленими відповідними міжнародними організаціями;
- Інформація, яка повинна надаватися ЦОВВом про відповідні санітарні заходи на запит будь-якої особи України або будь-якої особи іншої держави включає:
 - наукове обґрунтування санітарних заходів, які вживаються до імпортованих та вітчизняних харчових продуктів;
 - процедури і засоби **оцінки ризиків** для здоров'я людини, пов'язаних з харчовими продуктами, та дані звітів щодо оцінки таких ризиків;
 - процедури та засоби контролю харчових продуктів в Україні...

Нове харчове законодавство України

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 31, ст.343)

Цей Закон визначає правові та організаційні засади державного контролю, що здійснюється з метою перевірки дотримання операторами ринку законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин, а також законодавства про побічні продукти тваринного походження під час ввезення (пересилання) таких побічних продуктів на митну територію України.

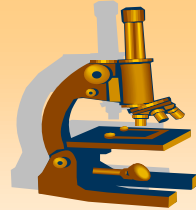
- визначення **оцінки ризику**;
- державний контроль здійснюється за принципами:
 - пріоритетності безпеки у питаннях життя і здоров'я людини перед будь-якими іншими інтересами та цілями у сфері господарської діяльності;
 - **оцінки ризиків...**

Періодичність державного контролю країни-експортера компетентним органом України визначається на основі:

- **оцінки ризиків**, пов'язаних із харчовими продуктами та кормами, які планується ввозити (пересилати) на митну територію України;
- спеціальні умови імпорту харчових продуктів та кормів встановлюються на основі **оцінки ризику**, якою підтверджується наявність відповідної загрози для здоров'я людини та/або тварини...

Які 3 компоненти аналізу ризику?

Оцінка ризиків

Управління ризиком

Повідомлення про ризики

Аналіз ризику у ветеринарній сфері

- **Міжнародна торгівля**

- Тварини
- Харчові продукти тваринного походження
- Харчові продукти рослинного походження

- **Внутрішній ринок**

- Прогнозування непередбачених подій
- Біозахист, біобезпека
- Розробка програм спостереження

Приклад: Аналіз ризику при імпорту

- Імпорт живих індиків з країни X
- Ризик захворювань x, y, z ...
- Зниження ризику
 - Дослідження в країні походження
 - Карантин
 - Дослідження в країні призначення
- Ризик завезення хвороби?

Приклад 2: Безпечність харчових продуктів

- Нова технологія виробництва
- Сировина: свіже м'ясо
- Ризик бактеріального забруднення
- Зниження ризику
 - рецепт
 - температура, сіль, цукор, вміст води, кислотність ...
 - охолодження
- Ризик зараження при споживанні?

Основні визначення

Оцінка ризику - науково обґрунтований процес, який включає ідентифікацію небезпечного фактора, характеристику небезпечного фактора, оцінку його впливу, характеристику ризику.

Управління ризиком - відмінний від оцінки ризику процес вибору альтернативних рішень на підставі результатів оцінки ризику та у разі необхідності вибору і впровадження відповідних засобів управління (контролю), включаючи коригувальні заходи.

Повідомлення про ризики - інтерактивний обмін інформацією та думками в ході всього процесу аналізу ризику щодо ризику, факторів ризику і сприйняття ризику серед спеціалістів з оцінки ризику, ризик-менеджерів, споживачів, промисловості, наукових кіл та інших зацікавлених сторін, включаючи роз'яснення результатів оцінки ризику та основи для прийняття рішень щодо управління ризиками.

Що таке оцінка ризику?

- Оцінка ризику є **науковим процесом**
- Оцінка ризику є інструментом підтримки прийняття рішень для осіб, які приймають рішення (управління ризиками)

Що таке оцінка ризику?

Аналіз ризику на рівні Європейського Союзу

Розмежування між управлінням ризиками та оцінкою ризиків

Оцінка ризику vs. Управління ризиком

Кодекс Аліментаріус чітко визначає, що:

- ✓ для оптимального проведення Аналізу **необхідно функціонально відокремити оцінку ризиків від управління ризиками**, оскільки це забезпечує **наукову достовірність** і **запобігає** виникненню будь-якого **конфлікту** інтересів, хоча на практиці це не завжди можливо.
- ✓ **аналіз ризику є інтерактивним процесом**, що вимагає взаємодії між керівниками різних методологічних напрямків та спеціалістами з оцінки ризиків на кожному етапі.

Кодекс Аліментаріус, 2017

Принцип аналізу ризиків на національному рівні

- Різні структури оцінки ризику в державах-членах
- Функціональне, але не завжди інституційне розмежування:

Інституційне розмежування

- Австрія
- Данія
- Фінляндія
- Франція
- Німеччина

Функціональне розмежування

- Бельгія
- Кіпр
- Греція
- Ірландія
- Іспанія

Принцип аналізу ризиків на національному рівні

Але всі дотримуються процедур для забезпечення основних принципів аналізу ризиків:

Отже, оцінка ризиків це...

- Надання наукових думок щодо ризиків, пов'язаних з харчовими продуктами, здоров'ям споживачів для **підтримки прийняття рішень**

Управління ризиками це...

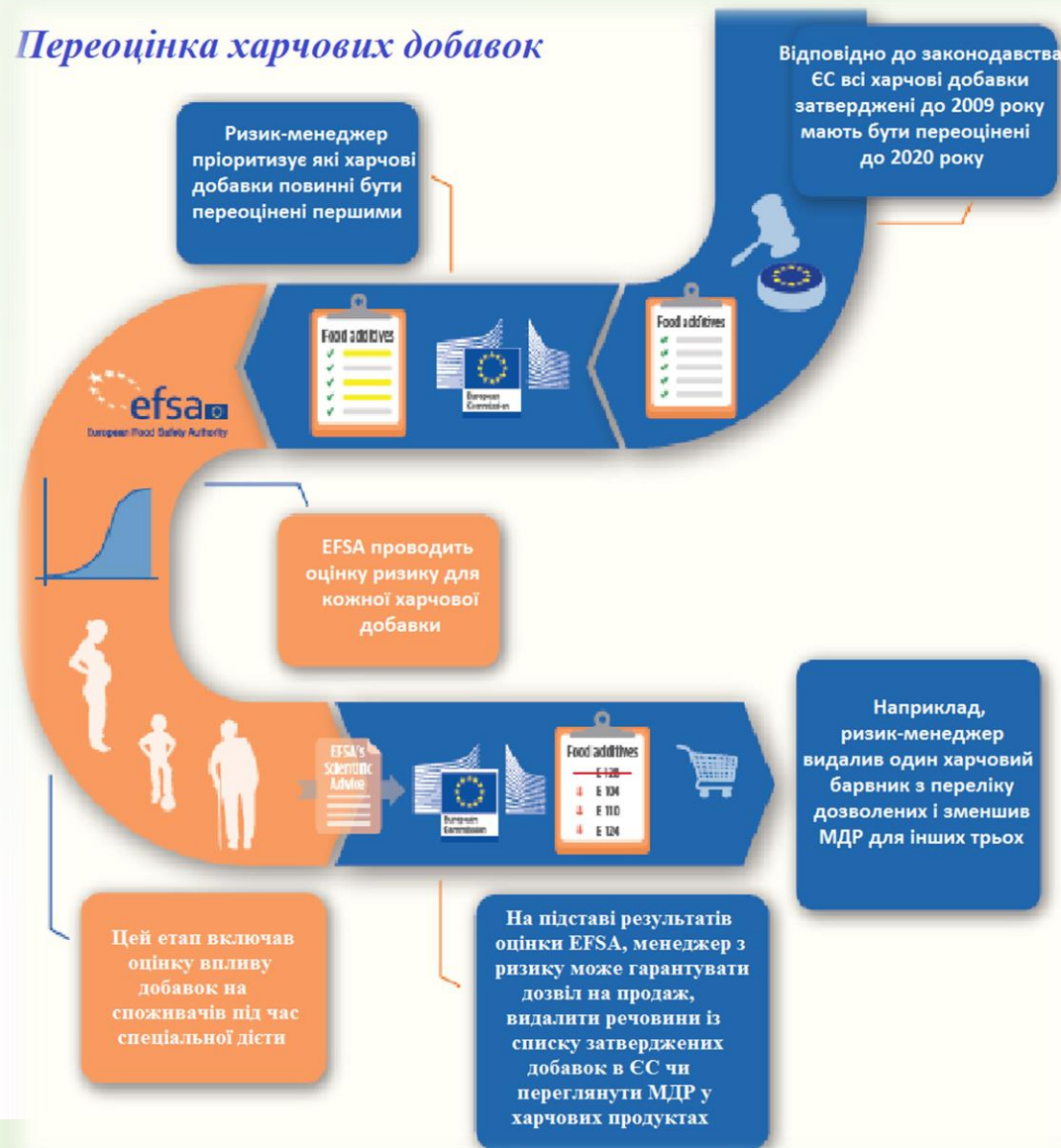
<https://www.canstockphoto.com/3d-man-writing-risk-management-12276221.html>

...процес, який відрізняється від оцінки ризиків і включає в себе:

- вивчення потреби в оцінці ризику;
- ініціювання проведення оцінки ризиків;
- аналізування результатів оцінки ризику, а також інших факторів, що мають важливе значення для охорони здоров'я споживачів та благополуччя тварин;
- обрання, за потреби, стратегічних рішень та належних профілактичних заходів.

Як це працює на практиці?

Переоцінка харчових добавок

http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/efsa_rep/blobserver_assets/InfographicsRiskARiskM.png